

Adroddiad ar Archwiliad o'r Cyfrifon – Corff Llais Dinasyddion Iechyd a Gofal Cymdeithasol Cymru (Llais)

Blwyddyn archwilio: 2025-26

Dyddiad cyhoeddi: Medi 2026

Cynnwys

Cynnwys	2
Cyflwyniad	4
Cipolwg ar eich archwiliad	5
Perthnasedd	6
Canfyddiadau Archwilio	7
Tîm archwilio a chydymffurfiaeth foesegol	9
Atodiad 1 – Risgiau a chanlyniadau archwilio	10
Atodiad 2 – Crynodeb o'r cywiriadau a wnaed	13
Atodiad 3 – Adroddiad archwilio arfaethedig	14
Atodiad 4 – Llythyr sylwadau	20
Atodiad 5 – Argymhellion	23
Ansawdd archwilio	24
Eich cefnogi chi	25

Mae'r ddogfen hon wedi'i pharatoi fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Nid yw'r Archwilydd Cyffredinol, Swyddfa Archwilio Cymru a staff Swyddfa Archwilio Cymru yn derbyn unrhyw atebolrwydd mewn perthynas ag unrhyw ddibyniaeth neu ddefnydd arall o'r ddogfen hon gan unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog neu gyflogai arall yn eu rhinwedd unigol, nac unrhyw ddefnydd gan unrhyw drydydd parti.

I gael rhagor o wybodaeth, neu os oes angen unrhyw un o'n cyhoeddiadau arnoch mewn fformat a/neu iaith arall, cysylltwch â ni dros y ffôn ar 029 2032 0500, neu e-bostiwrch post@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English. Corresponding in Welsh will not lead to delay

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg. This document is also available in English.

Cyflwyniad

Catherine Mealing-Jones

Archwilydd
Cyffredinol Cymru

Fel Archwilydd Cyffredinol newydd Cymru, rwy'n falch o rannu fy Adroddiad Archwilio Cyfrifon. Mae'r Adroddiad yn crynhoi prif ganfyddiadau fy archwiliad o'ch Adroddiad Blyneddol a'ch Cyfrifon 2025-26. Mae fy nhîm eisoes wedi trafod y canfyddiadau hyn gyda'r Cyfarwyddwr Llywodraethu Corfforaethol a'r Ysgrifennydd Bwrdd a'r Cyfarwyddwr Cyllid.

Mae fy nhîm wedi cwblhau'r gwaith archwilio yn sylweddol fel y nodir yn fy Nghynllun Archwilio dyddiedig Mehefin 2026. Mae'r tasgau sy'n weddill yn cynnwys:

- cwblhau prosesau adolygu a chau terfynol; a
- gwaith cynllunio parhaus a fydd yn cynnwys adolygiad pellach o ddigwyddiadau

dilynol hyd at ddyddiad ardystio archwilio.

Ers fy Nghynllun Archwilio, rwyf wedi diweddarau perthnasedd i adlewyrchu cyfrifon 2025-26. Nid wyf wedi nodi unrhyw risgiau archwilio newydd. Mae fy ymateb i risgiau a nodwyd yn flaenorol wedi'i nodi yn **Atodiad 1**.

Mae'n ofynnol i mi roi barn ar a yw'r cyfrifon wedi'u paratoi'n briodol, a rhoi golwg wir a theg, ym mhob agwedd sylweddol, ac a yw incwm a gwariant wedi'u cymhwyso i'r dibenion a fwriadwyd. Amlinellir fy marn archwilio arfaethedig a'r sail ar ei gyfer yn **Atodiad 3**.

Cyfrifoldeb y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, h.y. y Bwrdd yw mynd i'r afael ag unrhyw faterion a godwyd yn fy adroddiad a rhoi Llythyr Cynrychiolaeth i mi.

Hoffwn estyn fy niolchgarwch i swyddogion a staff Llais am eu cydweithrediad drwy gydol y broses archwilio sydd wedi bod yn amhrisiadwy wrth gwblhau'r archwiliad hwn yn effeithiol.

Cipolwg ar eich archwiliad

Rydym yn bwriadu cyhoeddi **barn ddiamod** ar y cyfrifon

Gweler [Atodiad 3](#)

Nid oes unrhyw **faterion arwyddocaol** i'w hadrodd

Gweler [Canfyddiadau'r Archwilio](#)

Mae **un camddatganiad heb ei gywiro** yn y cyfrifon yr hoffwn ei dynnu at eich sylw

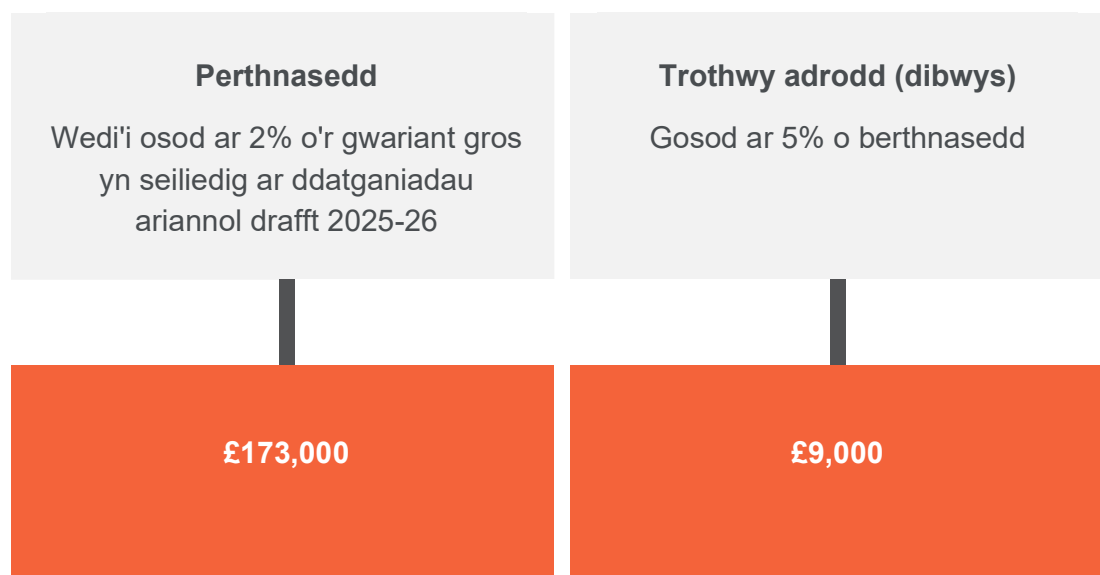
Gweler [Canfyddiadau'r Archwilio](#)

Rydym yn anelu at ardystio'ch cyfrifon **ar ôl eu cymeradwyo yng nghyfarfod y Bwrdd ar 21 Hydref 2026**, sydd cyn y dyddiad cau **o 15 Tachwedd 2026**.

Perthnasedd

Rwy'n defnyddio barn broffesiynol i osod trothwy perthnasedd i nodi a chywiro camddatganiadau a allai effeithio ar benderfyniadau defnyddwyr, gan ystyried gwallau ariannol a gofynion datgelu yn unol â'r fframwaith cyfrifyddu a'r cyfreithiau perthnasol. Mae fy nhîm yn diweddarau perthnasedd trwy gydol yr archwiliad ac rwy'n cynnwys yn yr adroddiad hwn faterion sy'n mynd tu hwnt i'm throthwy adrodd, fel y nodir isod:

Mae rhai meysydd o'r cyfrifon a allai fod yn bwysicach i ddefnyddiwr y cyfrifon. Rydym yn cadarnhau lefelau perthnasedd is ar gyfer y rhain:

Canfyddiadau Archwilio

Camddatganiadau

Mae camddatganiad yn codi pan nad yw gwybodaeth yn y cyfrifon yn unol â safonau cyfrifyddu.

Roedd rhai camddatganiadau wedi'u nodi yn y cyfrifon.

Camddatganiadau heb eu cywiro

Rydym yn nodi isod gamddatganiad a nodwyd gennym yn y cyfrifon, sydd wedi'i drafod gyda'r rheolwyr ond sy'n parhau i fod heb ei gywiro:

- Er mwyn cydymffurfio ag IFRS 16 Prydlesi, dylai'r prisiad cychwynnol o asedau hawl i ddefnyddio gynnwys costau adfeiliedig amcangyfrifedig. Hepgorwyd y costau hyn o gost gychwynnol un ased hawl i ddefnyddio, er bod darpariaeth gysylltiedig wedi'i chydabod. O ganlyniad, mae asedau hawl i ddefnyddio a thaliadau dibrisiant wedi'u tanbrizio ers cydnabyddiaeth gychwynnol. Asesodd y rheolwyr effaith cywiro ac amcangyfrifodd addasiad o oddeutu £12,000 i gronfeydd wrth gefn agor.

Os ydych yn cytuno ag asesiad y rheolwyr i beidio ag addasu ar gyfer y camddatganiad hwn ar sail amherthnasoldeb, gofynnwn i chi roi cadarnhad ysgrifenedig i ni yn y Llythyr Cynrychiolaeth.

Camddatganiadau wedi'u cywiro

Yn ystod ein harchwiliad, fe wnaethom nodi camddatganiadau sydd wedi'u cywiro gan reolwyr, ond yr ystyriwn y dylid eu tynnu at eich sylw.

Mae'r rhain wedi'u nodi yn **Atodiad 2**

Materion arwyddocaol eraill

Mae Safon Ryngwladol ar Archwilio 260 yn ei gwneud yn ofynnol i ni gyfathrebu â'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu. Rhaid i ni ddweud wrthyh canfyddiadau sylweddol o'r archwiliad a materion eraill os ydynt yn arwyddocaol i'ch goruchwyliaeth o broses adrodd ariannol Llais.

Ni nodwyd unrhyw faterion o'r fath yn ystod yr archwiliad.

Barn archwilio arfaethedig

Barn archwilio

Rydym yn bwriadu cyhoeddi barn archwilio anghymwys ar gyfrifon eleni ar ôl i chi roi Llythyr Cynrychiolaeth i ni (gweler isod).

Mae ein hadroddiad archwilio arfaethedig wedi'i nodi yn **Atodiad 3**.

Llythyr sylwadau

Mae Llythyr Cynrychiolaeth yn lythyr ffurfiol lle rydych chi'n cadarnhau i ni gywirdeb a chyflawnrwydd y wybodaeth a ddarparwyd i ni yn ystod yr archwiliad. Mae safonau archwilio yn gofyn am rywfaint o'r wybodaeth hon; gall gwybodaeth arall ymwneud yn benodol â'ch archwiliad.

Mae'r llythyr yr ydym yn gofyn i chi ei lofnodi wedi'i gynnwys yn **Atodiad 4** ac mae ei gynnwys yn unol â'n cais safonol am sylwadau.

Argymhellion

Rydym wedi gwneud un argymhelliad yn ystod yr archwiliad, sydd wedi'i nodi yn **Atodiad 5** ynghyd ag ymateb y rheolwyr iddo.

Byddwn yn monitro cynnydd yn erbyn yr argymhelliad yn ystod archwiliad y flwyddyn nesaf.

Tîm archwilio a chydymffurfiaeth foesegol

Mae prif aelodau fy nhîm a gynhaliodd y gwaith archwilio, ynghyd â'u manylion cyswllt, wedi'u crynhoi yn **Arddangosyn 1**.

Arddangosyn 1: Fy nhîm archwilio lleol

Arweinydd Ymgysylltu

Helen Goddard
helen.goddard@archwilio.cymru

Rheolwr Archwilio

Gillian Gillett
gillian.gillett@archwilio.cymru

Archwilydd Arweiniol

Anthony Ford
Anthony.ford@archwilio.cymru

Cydymffurfio â safonau moesegol

Rydym yn cadarnhau:

- rydym wedi cydymffurfio â'r safonau moesegol y mae'n ofynnol i ni eu dilyn wrth gyflawni ein gwaith;
- rydym wedi aros yn annibynnol arnoch chi'ch hun;
- nid yw ein gwrthrychedd wedi'i gynnwys; a
- nid oes gennym unrhyw berthynas a allai danseilio ein hannibyniaeth na'n gwrthrychedd.

Atodiad 1 – Risgiau a chanlyniadau archwilio

Mae fy Nghynllun Archwilio yn nodi'r risgiau o gamddatganiad ac afreoleidd-dra sylweddol ar gyfer archwilio cyfrifon Llais. Mae **Arddangosyn 2** yn rhestru'r risgiau archwilio hyn ac yn nodi sut y cawsant sylw iddynt fel rhan o'r archwiliad. Nid oes unrhyw risgiau archwilio ychwanegol wedi'u nodi ers hynny mae angen eu dwyn i'ch sylw.

Arddangosyn 2: Risgiau archwilio a adroddwyd yn flaenorol, gwaith a wnaed a chanlyniadau

Risg archwilio	Gwaith wedi'i wneud	Canlyniad
Risg o reolaeth yn diystyru Mae'r risg o reoli rheoli yn bresennol ym mhob endid. Oherwydd y ffordd anrhagweladwy y gallai diystyru o'r fath ddigwydd, fe'i hystyrir fel risg sylweddol [ISA 240.32-33].	Mae'r tîm archwilio wedi: • profi priodoldeb cofnodion dyddlyfr ac addasiadau eraill a wnaed wrth baratoi'r datganiadau ariannol; • adolygwyd amcangyfrifon cyfrifyddu ar gyfer rhagfarn; a • gwerthuso'r rhesymeg dros unrhyw drafodion arwyddocaol y tu allan i'r cwrs busnes arferol.	Nid oedd fy ngwaith archwilio yn nodi unrhyw achosion o reolaethau rheoli.

Datgeliadau adroddiadau tâl

Mae tâl a delir i uwch swyddogion ac aelodau'r bwrdd yn parhau i fod o ddiddordeb uchel ac mae'n perthnasol yn ei natur.

Felly, mae risg y gallai hyd yn oed gwallau gwerth isel yn y datgeliad arwain at gamddatganiad perthnasol.

Mae'r tîm archwilio wedi:

- deall y symudiadau yn yr uwch dîm rheoli yn ystod 2025-26;
- sicrhau bod y tâl a ddatgelir yn gyson â thystiolaeth ategol;
- sicrhau bod y symiau a dalwyd yn gyson â graddfeydd cyflog cymeradwy; a
- sicrhau bod datgeliadau'n gyflawn yn seiliedig ar wybodaeth y tîm ac yn cael eu paratoi yn unol â'r gofynion.

Nododd fy ngwaith archwilio sawl camddatganiad mewn datgeliadau tâl ac adroddiadau staff sydd wedi'u cynnwys yn Atodiad 2.

Datgeliadau partïon cysylltiedig

Rhaid i'r datganiadau ariannol ddatgelu unrhyw berthynas partïon cysylltiedig ynghyd â'r trafodion a'r balansau rhwng Llais a'r corff/parti arall. Mae gan Llais lawer o berthynas y gellid eu hystyried yn barti cysylltiedig. Mae llawer ohonynt yn adnabyddus, er enghraifft, Llywodraeth Cymru fel ariannwr.

Fodd bynnag, lle mae perthnasoedd partïon cysylltiedig yn codi trwy berthnasoedd swyddogion unigol neu aelodau, mae'n debygol y bydd llai o dryloywder ynghylch y perthnasoedd hyn. Mae'r trafodion hyn o ddiddordeb uchel ac yn cael eu hystyried yn sylweddol yn ôl eu natur. Mae risg o gamddatganiad perthnasol oherwydd datgeliadau anghyflawn neu anghywir, hyd yn oed pan fo'r rhain o werth cymharol isel.

Mae'r tîm archwilio wedi:

- adolygwyd proses y rheolwyr ar gyfer nodi perthnasoedd partïon cysylltiedig a thrafodion a balansau cysylltiedig;
- ymgymryd â gweithdrefnau i gadarnhau cyflawnrwydd perthnasoedd partïon cysylltiedig; a
- sicrhau bod datgeliadau yn gyflawn, yn gywir, yn gyson â thystiolaeth ac yn unol â gofynion cyfrifyddu.

Nid oedd fy ngwaith archwilio yn nodi unrhyw gamddatganiadau yn y datgeliadau partïon cysylltiedig.

Atodiad 2 – Crynodeb o'r cywiriadau a wnaed

Yn ystod ein harchwiliad, fe wnaethom nodi'r camddatganiadau canlynol sydd wedi'u cywiro gan reolwyr, ond yr ystyriwn y dylid eu tynnu at eich sylw.

Gwerth y cywiriad	Rhan o'r cyfrifon	Esboniad
£7,000 Dim effaith ar wariant net	Nodyn 11: Darpariaethau Nodyn 9: Symiau masnach sy'n daladwy Diwygiadau cysylltiedig i'r Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr a Nodyn 3: Gwariant gweithredol arall	Ailddosbarthu darpariaeth cyflog i symiau masnach sy'n daladwy.
Bandio £5,000 Datgelu yn unig	Adroddiad Tâl Cyfanswm ffigwr sengl y gydnabyddiaeth ar gyfer uwch reolwyr	Cywiro bandio cyflog ar gyfer tâl dau uwch swyddog.
Bandio £5,000 Datgelu yn unig	Adroddiad Tâl Hawliau pensiwn i gyfarwyddwyr	Cywiro bandio hawliau pensiwn un uwch swyddog.
Amrywiol	Adroddiad Tâl Datgeliadau cyflog teg	Diwygiadau datgelu sy'n ofynnol ar ôl ailgyfrifiadau i gynnwys staff asiantaeth a eithriwyd i ddechrau o gyfrifiadau.

Atodiad 3 – Adroddiad archwilio arfaethedig

Tystysgrif ac adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru i'r Senedd

Barn ar ddatganiadau ariannol

Rwy'n ardystio fy mod wedi archwilio datganiadau ariannol Corff Llais y Dinesydd ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol (a adnabyddir fel Llais) ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2026 o dan Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Ansawdd ac Ymgysylltu) (Cymru) 2020.

Mae'r datganiadau ariannol yn cynnwys y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr, y Datganiad o Sefyllfa Ariannol, y Datganiad o Lif Arian a Datganiad o Newidiadau yn y Trethdalwr a nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys y polisïau cyfrifyddu perthnasol. Y fframwaith adrodd ariannol sydd wedi'i gymhwyso wrth eu paratoi yw cyfraith gymwys a mabwysiadwyd gan y DU safonau cyfrifyddu rhyngwladol fel y'u dehonglwyd a'u haddasu gan Lawlyfr Adrodd Ariannol Trysorlys EF.

Yn fy marn i, ym mhob agwedd sylweddol, mae'r datganiadau ariannol:

- rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa materion Llais ar 31 Mawrth 2026 ac o'i wariant net ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny;
- wedi cael eu paratoi'n briodol yn unol â safonau cyfrifyddu rhyngwladol a fabwysiadwyd gan y DU fel y'u dehonglwyd a'u haddasu gan Lawlyfr Adrodd Ariannol Trysorlys EF.
- wedi cael eu paratoi'n briodol yn unol â chyfarwyddiadau Gweinidogion Cymru a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Ansawdd ac Ymgysylltu) (Cymru) 2020.

Barn ar reoleidd-dra

Yn fy marn i, ym mhob ffordd berthnasol, mae'r incwm a'r gwariant sydd wedi'i gofnodi yn y datganiadau ariannol wedi cael eu defnyddio at y dibenion a fwriadwyd gan y Senedd ac mae'r trafodiadau ariannol sydd wedi'u cofnodi yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Sail y farn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU (ISAs (UK)) a Nodyn Ymarfer 10 'Audit of financial statements and regularity of public sector bodies in the United Kingdom'. Disgrifir fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yn adran cyfrifoldebau'r archwilydd ar gyfer archwilio'r datganiadau ariannol yn adran fy nhystysgrif.

Mae fy staff a minnau yn annibynnol ar y corff yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio a gefais yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail ar gyfer fy marn.

Casgliadau yn ymwneud â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rwyf wedi dod i'r casgliad bod defnyddio'r sail gyfrifyddu busnes gweithredol i baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith yr wyf wedi ei wneud, nid wyf wedi nodi unrhyw ansicrwydd perthnasol o ran digwyddiadau neu amodau a all, yn unigol neu ar y cyd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu'r corff i barhau i fabwysiadu'r sail gyfrifyddu busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeng mis o leiaf o'r dyddiad pan awdurdodir cyhoeddi'r datganiadau ariannol.

Disgrifir fy nghyfrifoldebau i a chyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu o ran busnes gweithredol yn adrannau perthnasol y dystysgrif hon.

Mabwysiadir y sail gyfrifyddu busnes gweithredol ar gyfer Llais gan ystyried y gofynion a nodir yn Llawlyfr Adrodd Ariannol Trysorlys EF, sy'n ei gwneud yn ofynnol i endidau fabwysiadu'r sail gyfrifyddu busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol lle rhagwelir y bydd y gwasanaethau y maent yn eu darparu yn parhau i'r dyfodol.

Gwybodaeth arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth a gynhwysir yn yr adroddiad blynyddol ac eithrio'r datganiadau ariannol ac adroddiad fy archwilydd arnynt. Mae'r Swyddog Cyllid Cyfrifol yn gyfrifol am y wybodaeth arall a gynhwysir yn yr adroddiad blynyddol. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn cwmparu'r wybodaeth arall ac nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd arni, ac eithrio i'r graddau a nodir yn benodol yn fy adroddiad.

Fy nghyfrifoldeb i yw darllen y wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn berthnasol anghyson â'r datganiadau ariannol neu'r wybodaeth a gafwyd yn ystod yr archwiliad, neu a yw'n ymddangos fel arall yn berthnasol anghywir. Os byddaf yn nodi anghysondebau perthnasol neu gamddatganiadau perthnasol ymddangosiadol o'r fath, mae'n ofynnol i mi benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad perthnasol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os, yn seiliedig ar y gwaith yr wyf wedi'i gyflawni, y byddaf yn dod i'r

casgliad bod camddatganiad perthnasol o'r wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i mi adrodd y ffaith honno.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd yn hyn o beth.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, mae'r rhan o'r Adroddiad Taliadau sydd i'w archwilio wedi'i pharatoi'n briodol yn unol â chyfarwyddiadau Gweinidogion Cymru a wnaed o dan Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Ansawdd ac Ymgysylltu) (Cymru) 2020. Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r rhannau o'r Adroddiad Atebolrwydd sy'n destun archwiliad wedi'u paratoi'n briodol yn unol â chyfarwyddiadau Gweinidogion Cymru a wnaed o dan Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Ansawdd ac Ymgysylltu) (Cymru) 2020; ac
- mae'r wybodaeth a roddir yn yr Adroddiad Perfformiad a'r Adroddiad Atebolrwydd ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratoir y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac yn unol â'r gofynion cyfreithiol cymwys.

Materion yr wyf yn adrodd arnynt trwy eithriad

Yng ngoleuni'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth o'r corff a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi camddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Perfformiad a'r Adroddiad Atebolrwydd.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd mewn perthynas â'r materion canlynol yr wyf yn eu hadrodd i chi os, yn fy marn i:

- nid wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad.
- nid yw cofnodion cyfrifyddu priodol wedi'u cadw neu ffurflenni sy'n ddigonol ar gyfer fy archwiliad wedi'u derbyn gan ganghennau nad ydynt wedi ymweld â nhw gan fy nhîm;
- nid yw'r datganiadau ariannol a'r rhan archwiliedig o'r Adroddiad Taliadau yn cytuno â'r cofnodion cyfrifyddu a'r ffurflenni;
- ni chaiff gwybodaeth a bennir gan Weinidogion Cymru ynghylch tâl a thrafodion eraill ei datgelu;
- nid yw datgeliadau penodol o gydnabyddiaeth a bennir gan Lawlyfr Adrodd Ariannol Llywodraeth Trysorlys EF yn cael eu gwneud neu nid yw rhannau o'r Adroddiad Taliadau sydd i'w archwilio i'w archwilio yn cytuno â'r cofnodion cyfrifyddu a'r ffurflenni; neu
- nid yw'r Datganiad Llywodraethu yn adlewyrchu cydymffurfiaeth â chanllawiau Trysorlys EF.

Cyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu ar gyfer y datganiadau ariannol

Fel yr eglurir yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu, mae'r Swyddog Cyfrifyddu yn gyfrifol am:

- cynnal cofnodion cyfrifyddu priodol;
- paratoi'r datganiadau ariannol a'r Adroddiad Blynnyddol yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol perthnasol ac am fod yn fodlon eu bod yn rhoi golwg wir a theg;
- sicrhau bod yr Adroddiad Blynnyddol a'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn deg, cytbwys a dealladwy;
- sicrhau rheoleiddrwydd trafodion ariannol;
- rheolaethau mewnol fel y mae'r Swyddog Cyfrifyddu yn penderfynu ei fod yn angenrheidiol i alluogi paratoi datganiadau ariannol i fod yn rhydd o gamddatganiad perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad;
- asesu gallu Llais i barhau fel busnes parhaus, gan ddatgelu, fel y bo'n berthnasol, materion sy'n ymwneud â pharhau a defnyddio sail cyfrifyddu oni bai bod y Swyddog Cyfrifyddu yn rhagweld na fydd y gwasanaethau a ddarperir gan Llais yn parhau i gael eu darparu yn y dyfodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd ar gyfer archwilio'r datganiadau ariannol

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio, ardystio ac adrodd ar y datganiadau ariannol yn unol â Deddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Ansawdd ac Ymgysylltu) (Cymru) 2020.

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiad perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn i. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd ond nid yw'n warant y bydd archwiliad a gynhelir yn unol ag ISAs (DU) bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fo'n bodoli. Gall camddatganiadau deillio o dwyll neu gamgymeriad ac fe'u hystyrir yn sylweddol os, yn unigol neu'n gyfanrededig, gellid disgwyl yn rhesymol ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Mae afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn achosion o beidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau. Rwy'n dylunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a amlinellir uchod, i ganfod camddatganiadau perthnasol mewn perthynas ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Roedd fy ngweithdrefnau yn cynnwys y canlynol:

- Holi rheolwyr, pennaeth archwilio mewnol Llais a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys cael ac adolygu dogfennau ategol sy'n ymwneud â pholisïau a gweithdrefnau Llais sy'n ymwneud â:

- nodi, gwerthuso a chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau ac a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio;
- canfod ac ymateb i risgiau twyll ac a oes ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, a amheuir neu honedig; ac
- y rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll neu beidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau.
- Ystyried fel tîm archwilio sut a ble y gallai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion posibl o dwyllo. Fel rhan o'r drafodaeth hon, nodais botensial ar gyfer twyll wrth bostio cyfnodolion anarferol;
- Cael dealltwriaeth o fframwaith awdurdod Llais yn ogystal â fframweithiau cyfreithiol a rheoleiddiol eraill y mae Llais yn gweithredu ynddynt, gan ganolbwyntio ar y chyfreithiau a'r rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar weithrediadau Llais; a
- Chael dealltwriaeth o berthnasoddd partïon cysylltiedig.

Yn ogystal â'r uchod, roedd fy ngweithdrefnau i ymateb i risgiau a nodwyd yn cynnwys y canlynol:

- adolygu datgeliadau datganiad ariannol a phrofi dogfennaeth ategol i asesu cydymffurfiaeth â chyfreithiau a rheoliadau perthnasol a drafodwyd uchod;
- holi rheolwyr a'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg am ymgyfreitha a hawliadau gwirioneddol a phosibl;
- darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu a'r Bwrdd;
- wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll trwy reoli diystyru rheolaethau, profi priodoldeb cofnodion dyddlyfr ac addasiadau eraill; asesu a yw'r dyfarniadau a wnaed wrth wneud amcangyfrifon cyfrifyddu yn arwydd o ragfarn bosibl; a gwerthuso rhesymeg busnes unrhyw drafodion arwyddocaol sy'n anarferol neu y tu allan i'r cwrs busnes arferol.

Fe wnes i hefyd gyfathrebu deddfau a rheoliadau perthnasol a nodwyd a risgiau twyll posibl i holl aelodau'r tîm archwilio ac aros yn wylidwrs i unrhyw arwyddion o dwyll neu beidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau trwy gydol yr archwiliad.

Mae'r graddau y mae fy ngweithdrefnau yn gallu canfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn cael ei effeithio gan yr anhawster cynhenid wrth ganfod afreoleidd-dra, effeithiolrwydd rheolaethau'r Llais, a natur, amseru a maint y gweithdrefnau archwilio a gyflawnir.

Mae disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd ar gyfer archwilio'r datganiadau ariannol i'w weld ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol

www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o adroddiad fy archwilydd.

Cyfrifoldebau eraill yr Archwilydd

Mae'n ofynnol i mi gael tystiolaeth ddigonol i roi sicrwydd rhesymol bod y gwariant a'r incwm a gofnodwyd yn y datganiadau ariannol wedi'u cymhwyso at y dibenion a fwriadwyd gan y Senedd a bod y trafodion ariannol a gofnodwyd yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Rwy'n cyfathrebu â'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu ynglŷn, ymhlith materion eraill, â chwmpas ac amseriad arfaethedig yr archwiliad a chanfyddiadau sylweddol yr archwiliad, gan gynnwys unrhyw ddiffygion sylweddol mewn rheolaeth fewnol yr wyf yn eu nodi yn ystod fy archwiliad.

Adroddiad

Nid oes gennyf unrhyw sylwadau i'w wneud ar y datganiadau ariannol hyn.

Catherine Mealing-Jones
Archwilydd Cyffredinol Cymru
XX Hydref 2026

1 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall
Caerdydd

Atodiad 4 – Llythyr sylwadau

Archwilydd Cyffredinol Cymru
Archwilio Cymru
1 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall
Caerdydd
CF10 4BZ

21 Hydref 2026

Sylwadau ynglŷn â datganiadau ariannol 2025-26

Darperir y llythyr hwn yng nghyswllt eich archwiliad o ddatganiadau ariannol (gan gynnwys y rhan o'r Adroddiad Cydnabyddiaeth Ariannol sy'n destun archwiliad) Corff Llais y Dinesydd ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol, Cymru (a adnabyddir fel Llais) ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2026 at ddiben mynegi barn ar eu gwirionedd a'u tegwch, eu paratoad priodol a rheoleidd-dra incwm a gwariant.

Rydym yn cadarnhau hyd yr ydym yn ei wybod ac yn ei gredu, ar ôl gwneud y fath ymholiadau yr ydym yn eu hystyried yn ddigonol, y gallwn wneud y sylwadau canlynol i chi.

Sylwadau rheoli

Cyfrifoldebau

Fel Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldeb am:

- baratoi'r datganiadau ariannol yn unol â gofynion deddfwriaethol a Llawlyfr Adrodd Ariannol y Trysorlys.

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, mae'n ofynnol i mi:

- arsylwi ar y cyfarwyddiadau cyfrifon a gyhoeddwyd gan Weinidogion Cymru, gan gynnwys y gofynion cyfrifyddu a datgelu perthnasol a chymhwyso polisiâu cyfrifyddu priodol yn gyson;
- gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifon ar sail resymol;
- nodi a yw safonau cyfrifyddu cymwys wedi'u dilyn a'u datgelu ac esbonio unrhyw wyriadau sylweddol oddi wrthynt; ac
 - eu paratoi ar sail busnes parhaus ar y rhagdybiaeth y bydd gwasanaethau Llais yn parhau i weithredu;
- sicrhau rheoleiddrwydd unrhyw wariant a thrafodion eraill a gafwyd; a

- dylunio, gweithredu a chynnal rheolaeth fewnol i atal a chanfod gwallau.

Gwybodaeth a ddarperir

Rydym wedi darparu y canlynol i chi:

- mynediad llawn at:
 - yr holl wybodaeth yr ydym yn ymwybodol ohoni sy'n berthnasol i baratoi'r datganiadau ariannol fel llyfrau cyfrifon a dogfennau ategol, cofnodion cyfarfodydd a materion eraill;
 - gwybodaeth ychwanegol yr ydych wedi gofyn amdani gennym ni at ddiben yr archwiliad;
 - mynediad anghyfyngedig at aelodau staff y gwnaethoch benderfynu ei bod yn angenrheidiol cael tystiolaeth archwilio ganddynt;
- canlyniadau ein hasesiad o'r risg y gallai'r datganiadau ariannol fod wedi'u cam-ddatgan yn berthnasol o ganlyniad i dwyll;
- ein gwybodaeth am dwyll neu dwyll tybiedig yr ydym yn ymwybodol ohono ac sy'n effeithio ar Llais ac sy'n cynnwys:
 - rheolwyr;
 - cyflogeion sydd â swyddogaethau arwyddocaol mewn rheolaeth fewnol; neu
 - eraill lle gallai'r twyll gael effaith berthnasol ar y datganiadau ariannol;
- ein gwybodaeth am unrhyw honiadau o dwyll, neu dwyll tybiedig, sy'n effeithio ar y datganiadau ariannol a gyfathrebwyd gan gyflogeion, cyn-gyflogeion, rheoleiddwyr neu eraill; ein gwybodaeth am bob achos hysbys o ddiffyg cydymffurfriad neu ddiffyg cydymffurfriad tybiedig â deddfau a rheoliadau y dylid ystyried eu heffeithiau wrth baratoi'r datganiadau ariannol;
- manylion yr holl bartïon cysylltiedig a phob perthynas a thrafodiad â phartïon cysylltiedig yr ydym yn ymwybodol ohonynt; ac
- ein gwybodaeth am bob achos posibl a gwirioneddol o drafodiadau afreolaidd.

Sylwadau ar y datganiadau ariannol

Mae'r holl drafodion, asedau a rhwymedigaethau wedi'u cofnodi yn y cofnodion cyfrifyddu ac yn cael eu hadlewyrchu yn y datganiadau ariannol.

Mae'r dulliau, y data a'r rhagdybiaethau arwyddocaol a ddefnyddir wrth wneud amcangyfrifon cyfrifyddu, a'u datgeliadau cysylltiedig yn briodol i gyflawni cydnabyddiaeth, mesur neu ddatgelu sy'n rhesymol yng nghydestun y fframwaith adrodd ariannol cymwys.

Mae perthnasoedd a thrafodion partïon cysylltiedig wedi'u cyfrif a'u datgelu'n briodol.

Mae'r holl ddigwyddiadau sy'n digwydd ar ôl y dyddiad adrodd sy'n gofyn am eu haddasu neu eu datgelu wedi'u haddasu neu eu datgelu.

Mae'r holl ymgyfreitha a hawliadau gwirioneddol neu bosibl hysbys y dylid eu hystyried wrth baratoi'r datganiadau ariannol wedi'u datgelu i'r archwilydd a'u cyfrif a'u datgelu yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol perthnasol.

Mae'r datganiadau ariannol yn rhydd o gamddatganiadau perthnasol, gan gynnwys hepgoriadau. Mae effeithiau camddatganiadau heb eu cywiro a nodwyd yn ystod yr archwiliad yn amherthnasol, yn unigol ac yn gyfanrededig, i'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd.

Rydym yn cytuno â phenderfyniad y rheolwyr i beidio ag addasu ar gyfer y camddatganiad a nodwyd lle mae'r costau adfeiliedig wedi'u heithrio o'r prisiad cychwynnol o ased hawl i ddefnyddio, o ystyried bod yr effaith amcangyfrifedig ar gronfeydd wrth gefn agoriadol o £12,000 yn amherthnasol.

Sylwadau gan y Bwrdd

Rydym yn cydnabod bod y sylwadau a wnaed gan y rheolwyr, uchod, wedi cael eu trafod gyda ni.

Rydym yn cydnabod ein cyfrifoldeb am baratoi datganiadau ariannol gwir a theg yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol perthnasol. Cymeradwywyd y datganiadau ariannol gan y Bwrdd ar 21 Hydref 2026.

Rydym yn cadarnhau ein bod wedi cymryd yr holl gamau y dylem fod wedi eu cymryd er mwyn gwneud ein hunain yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i gadarnhau ei bod wedi cael ei chyfathrebu i chi. Rydym yn cadarnhau, hyd y gwyddom, nad oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad ydych yn ymwybodol ohoni.

Llofnodwyd gan:

Llofnodwyd gan:

Alyson Thomas

Prif Weithredwr/Swyddog Cyfrifyddu

Dyddiad: 21 Hydref 2026

Medwin Hughes

Cadeirydd Llais

Dyddiad: 21 Hydref 2026

Atodiad 5 – Argymhellion

Rydym yn nodi argymhellion isod o'n harchwiliad ynghyd ag ymateb eich rheolwyr iddynt.

1. Toriad gwariant

Nododd ein profion archwilio ddau achos amherthnasol lle roedd gwariant wedi'i gronni pan nad oedd y gwasanaethau wedi'u derbyn yn llawn yn y flwyddyn neu pan oedd rhan o'r swm a anfonebwyd yn ymwneud â gwaith a wnaed yn 2026/27.

Argymhellir bod gweithdrefnau terfyn diwedd blwyddyn yn cael eu hadolygu i sicrhau bod gwariant yn cael ei gydnabod yn y cyfnod cyfrifyddu cywir.

Blaenoriaeth:

Canolig

Derbyniwyd yn llawn gan y rheolwyr:

Do

Ymateb y rheolwyr:

Mae'r rheolwyr yn derbyn yr argymhelliad hwn.

Fel rhan o'r broses gau diwedd blwyddyn, bydd croniadau yn cael eu cefnogi gan dystiolaeth drydydd parti priodol i gadarnhau bod nwyddau a gwasanaethau wedi'u derbyn o fewn y flwyddyn ariannol a bod gwariant yn cael ei gydnabod yn y cyfnod cyfrifyddu cywir.

Bydd canllawiau a gyhoeddir i ddeiliaid cyllideb a staff cyllid hefyd yn cael eu hadolygu i atgyfnerthu gofynion terfyn diwedd blwyddyn a lleihau'r risg y bydd gwallau tebyg yn digwydd yn y dyfodol.

Dyddiad gweithredu:

Mawrth 2027

Ansawdd archwilio

Mae ein hymrwymiad i ansawdd archwilio yn Archwilio Cymru yn absoliwt. Credwn fod ansawdd archwilio yn ymwneud â chael pethau'n iawn y tro cyntaf.

Rydym yn defnyddio model tair llinell o sicrwydd i ddangos sut rydym yn cyflawni hyn. Rydym wedi sefydlu Pwyllgor Ansawdd Archwilio i gydlynw a goruchwyllo'r trefniadau hynny. Rydym yn destun craffu annibynnol ar ein gwaith gan Sefydliad y Cyfrifwyr Siartredig yng Nghymru a Lloegr ac mae Cadeirydd ein Bwrdd yn gweithredu fel cyswllt i'n Bwrdd ar ansawdd archwilio. Am ragor o wybodaeth gweler [Adroddiad Ansawdd Archwilio 2024](#).

Ein Pobl

- Dewis y tîm cywir
- Defnyddio arbenigwyr
- - Goruchwyliaeth ac adolygu

Trefniadau ar gyfer sicrhau ansawdd archwilio Dewis y tîm cywir

- Platfform archwilio
- Moeseg
- Canllawiau
- Diwylliant
- Dysgu a datblygu
- Arweinyddiaeth
- Cymorth technegol

Sicrwydd annibynnol

- Adolygiadau Ansawdd Allanol
- Adolygiadau â thema
- Adolygiadau oer
- Dadansoddiad o wraidd y problem
- Adolygiad gan gymheiriaid
- Pwyllgor Ansawdd Archwilio
- Monitro allanol

Eich cefnogi chi

Mae gan Archwilio Cymru ystod o adnoddau i gefnogi'r gwaith o graffu ar gyrff cyhoeddus Cymru, a'u cefnogi i barhau i wella'r gwasanaethau y maent yn eu darparu i bobl Cymru.

Ewch i'n gwefan i ddod o hyd i:

Ein cyhoeddiadau sy'n ymdrin â'n gwaith archwilio mewn cyrff cyhoeddus.

Gwybodaeth am ein gwaith sydd ar ddod a'n blaenraglen waith ar gyfer archwilio perfformiad.

Offer data i'ch helpu i ddeall tueddiadau gwariant cyhoeddus yn well.

Manylion ein gwaith a'n digwyddiadau Arfer Da, gan gynnwys rhannu arferion sy'n dod i'r amlwg a mewnwediadau o'n gwaith archwilio.

Ein cylchlythyr sy'n rhoi diweddariadau rheolaidd i chi ar ein gwaith archwilio gwasanaethau cyhoeddus, arfer da, a digwyddiadau.

Archwilio Cymru

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan www.archwilio.cymru

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English.

